ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΤΟΥ κ. ΓΙΑΝΝΗ ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ

ΜΑΣΚΑΡΑΔΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΑΙ ΣΤΗΣ ΚΟΛΩΝΕΣ ΝΑ ΒΡΕΘΗΤΕ

(Ἱστορία τῶν Κουλούμων σοβαρὴ καὶ ἀξιογέλαστη)

Γ'.

Στὰ 1840 τὰ Κούλουμα φουντώνουν καὶ κορδώνουν. Ἔχουμε τὴν πρώτη ἐπίσημη περιγραφὴ ἀπὸ Ἄγγλο περιηγητή. Διαβάστε:

ΚΟΥΛΟΥΜΑ ΤΟΥ 1840: «*Ἦτανε λαμπρὴ μέρα, καὶ τὸ μεγαλείτερο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τῶν Ἀθηνῶν εἶχε ἀφήσει τὴν πόλη καὶ συναθρίστηκε γύρω στὸ ναό τοῦ Ὀλυμπίου Διός κατὰ μῆκος τῶν ὀχθῶν τοῦ Ἰλισσοῦ καὶ στὶς πλαγιές τῶν λόφων ποῦ ὑψώνονται ἀπὸ τὴς ὄχθες αὐτές. Ἦτανε κάμποσες χιλιάδες λαός καὶ τῶν δύο φύλων συναγμένος σ' ἕνα εἶδος φυσικοῦ ἀμφιθεάτρου ποῦ εἶχε μάκρος τὸ τρίτο τοῦ μιλλίου (ἐννοεῖ τὴν πλατεῖα τοῦ Ναοῦ). Ἐδῶ ἔβλεπες μιὰ οἰκογενειακὴ παρέα καθισμένη στὴ χλόη, ἡ ὁποία ἡσυχα καταγινόταν μὲ τὸ ψωμὶ καὶ τὴς ἐλιές της καταβρέχοντάς τα μὲ κρασί. Ἄλλη παρέα πειὸ μεγάλη, ἀλαφρὰ κι' αὐτὴ ποτισμένη καὶ δεμένη χέρι μὲ χέρι, χόρευε τὸν Ἀρβανίτικο, ἐνῶ τὰ κινήματά τους, τὰ κανόνιζε ἕνα ἁπλὸ μπουζουξνι, κι' ὄχι σπάνια οἱ ἴδιες οἱ φωνές τους. Κοντὰ σ' αὐτοὺς τρίτη παρέα στεκότανε μὲ χαρακτῆρα σοβαρὸ κι' ἄκουγε τὸ τραγοῦδι ἑνὸς νεώτερου ραψωδοῦ. Γύρω-γύρω ἀπὸ τὴς παρέες αὐτὲς περνοῦσαν καβαλλάρηδες μ' εὐρωπαϊκὴ στολή, εἴτε μὲ ἀρβανίτικη φουστανέλλα καὶ φλοκάτα, ζητῶντας νὰ κινήσουνε τὸ θαυμασμό μὲ τὰ τ σ α λ ί μ ι α τῶν ἀλόγων τους, κι' ἀπὸ τὴς παρέες κάπεια ὄμορφα κάτια τοὺς χαρίζανε τὴν ἀμοιβή τους. Ἕνας ἀέρας ἀπὸ χαρὰ καὶ ἱκανοποίηση περνοῦσε ἀνάμεσα ἀπὸ διασκεδαστὲς καὶ θεατές. Μὲ τὸ θέαμα αὐτὸ τὴς ζωηρῆς κίνησης ταίριαζε ἁρμονικὰ τὸ ἐαγκάντεμα τοῦ Αἰγαίου καὶ τῶν νησιῶν, ποῦ λάμπανε στὸν ἥλιο ξάστερα. Τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα πάλι κάνανε μιὰν ἀντίθεση μὲ τὸ σιωπηλὸ θέαμα τῆς ἐρημιᾶς τους πρὸς τὴς χαρούμενες παρέες ποῦ πλημμυροῦσαν τὰ περίχωρά τους.*

Ὁ Βασιλέας καὶ ἡ Βασίλισσα μὲ περίλαμπρη ἀκολουθία, ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς καὶ ἡ χαριτωμένη δεσποινίδα Μπότσαρη, κάμανε τὴν ἐμφάνισή τους τὸ ἀπόγεμα καὶ μπήκανε μέσα στὸ πλῆθος, ὅσο μποροῦσε ἕνας ὄμιλος ἀπὸ καβαλλάρηδες νὰ τὸ κάμῃ χωρὶς κίνδυνο τῶν πεζῶν. Ἀπὸ παντοῦ τοὺς δεχτήκανε μὲ τό: —«Ζήτω ὁ Βασιλεύς!—Ζήτω ἡ Βασίλισσα!», καὶ ὁ Βασιλέας δέχτηκε ἀπὸ ὄχι μιὰ παρέα μοναχὰ τὸ κέρασμα, ἡ Βασίλισσα ὅμως ἀρνήθηκε τὴν προσφορὰ μὲ τέτοια γλύκα, ποῦ κίνησε ἀκόμα περισσότερο τὸν ἐνθουσιασμό. Ὁ Βασιλέας φοροῦσε τὴ φουστανέλλα, καὶ μὲ τὸ ἕνα χέρι βαστῶντας τὰ ἡνία τῆς Βασίλισσας ἀνέβηκε τοὺς λόφους τοῦ Ἰλισσοῦ σὰν καλὸ παληκάρι.» (Garston, Greece revisitid, A', London 1842, σελ. 95).

Τὸ πλάτωμα τῶν Στύλων τοῦ Ὀλυμπίου Διός, ὅπως ἦταν κατὰ τὸ 1840.

(Σκίτσο ἀπὸ φωτογραφία τῆς ἐποχῆς)

Τὰ Κούλουμα τοῦ 1844 εἶνε τὸ κορύφωμα τῆς γιορτῆς αὐτῆς σ' ὅλο τὸ μάκρος τῆς ἱστορίας της. Ὁ λαὸς εἶχε κερδίσει τὴς πολιτικές του ἐλευθερίες. Τὸ «Σύνταγμα» ἤτανε σ' ὅλα τὰ στόματα. Ὁ λαὸς περίμενε πολλά, καὶ δὲν εἶχε ἀκόμα κουραστῆ νὰ περιμένῃ. Τὸ Σύνταγμα θὰ γιάτρευε ὅλα τὰ κακά. Ὁ λαὸς λάτρευε τὸ Βασιλέα του κι' ὁ Βασιλέας πάλι τὰ εἶχε καλὰ καὶ πολὺ ἀγαπημένα μὲ τὸν ἀρχηγὸ τῆς ἐπανάστασης, τὸ Δ. Καλλέργη. Ἀξίζει νὰ σᾶς σερβίρω ὡς ἕνα πιάτο σαρακοστιανό, μὰ πολὺ διαλεχτό, τὴν περιγραφὴ αὐτῆς τῆς μέρας τῆς ἱστορικῆς, παρμένη ἀπὸ τὴς ἐφημερίδες τοῦ καιροῦ. Νὰ τί γράφει ὁ «Αἰὼν» (9 Φεβρ. 1844):

«*Τῇ 7 Φεβρουαρίου ἐγένετο ἡ συνήθης διασκέδασις τῶν κατοίκων τῆς πόλεως Ἀθηνῶν κατὰ τὴν θέσιν τοῦ ναοῦ τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς καὶ τοὺς περὶ τὸν Ἰλισσὸν λόφους. Ἀλλὰ τὴν διασκέδασιν ταύτην διάσημον κατέστησεν ἡ στρατιωτικὴ τράπεζα τῆς Φρουρᾶς τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, προπαρασκευασθεῖσα δι' ἀδείας τοῦ Συνταγματάρχου Στρατιωτικοῦ Διοικητοῦ καὶ Φρουράρχου τῆς Συνελεύσεως κυρίου Δ. Καλλέργη. Τὸ πλῆθος τῶν πολιτῶν καὶ ἡ Φρουρὰ μετὰ τοῦ Πυροβολικοῦ καὶ τῆς Χωροφυλακῆς εἶχον συρρεύσει ἀπὸ τῆς πρωΐας, καὶ περὶ τὴν 1ην ὥραν μ. μ προσκεκλημένοι αἱ Α.Α. Μ.Μ. ἐφάνησαν κινήσασαι ἀπὸ τῶν Ἀνακτόρων ἐπὶ τεθρίππου μεγαλοπρεποῦς συρομένου ὑπὸ 4 ἵππων. Καὶ πρῶτος πρὸς ὑποδοχὴν ἔδραμε ὁ Συνταγματάρχης Δ. Καλλέργης μετὰ τινων ἱππέων, τεθεὶς παρὰ τὴν δεξιὰν τῶν Α. Α. Μ. Μ. Ἀπὸ δὲ τοῦ κατέναντι τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς λόφου ἡ κανονοστοιχία ἔτιμησε τὴν ἔλευσιν αὐτῶν δι' 21 βολῶν κανονίου, καὶ μεταξὺ τῶν ζωηροτέρων ζητωκραυγῶν τοῦ πολλοῦ λαοῦ αἱ Α. Α. Μ.Μ. προσῆλθον ὑπὸ ἓν αὐτοσχέδιον σκήνωμα, ὅπου ὑπῆρχε τράπεζα συνισταμένη ἀπὸ νηστήσιμα βρώματα. Καταδεχθεῖσαι δὲ νὰ προγευματίσωσι καλῶς, τῆς Μουσικῆς παιανιζούσης, περιῆλθον ἑπειτα τοὺς λόφους τῶν διαφόρων Σωμάτων τῆς Φρουρᾶς, εἰς γραμμὴν τεθειμένους, ὡς καὶ τὸ τῆς Διλοχίας ὑπὸ τὸν Συνταγματάρχην κ. Ι. Μακρυγιάννην, καὶ παρὰ πάντων ὑπεδέχθησαν μὲ τὰς πλέον ἐγκαρδίους ἀνευφημίας. Κατὰ τὸ πρόγευμα Ἐπιτροπὴ τῆς Φρουρᾶς προσέφερε καὶ πρὸς τὸν Βασιλέα καὶ πρὸς τὴν Βασίλισσαν ἀνὰ μίαν φιάλην ἀργυρᾶν ἐπίτηδες καὶ ἐξ ἐράνου τῶν στρατιωτῶν κατασκευασθεῖσαν. Ἡ προσφορὰ αὕτη συνωδεύθη διὰ τῶν ἀκολούθων ἐγγράφων:*

«Μ ε γ α λ ε ι ό τ α τ ε !

Οἱ Στρατιῶται τῆς ἐνταῦθα Φρουρᾶς τῆς Συνελεύσεως λαμβάνουσι τὸ θάρρος νὰ σᾶς προσφέρωσι δι' ἡμῶν πρὸς ἐνθύμησιν τὸ κύπελλον τοῦτο.

Εὐαρεστηθῆτε, Βασιλεῦ, νὰ τὸ δεχθῆτε. Εἶναι μικρὸν τὸ δῶρον, καθὼς μικρὰ καὶ ἡ ἐπικρατειά μας ἀλλὰ μέγα εἶναι τὸ αἴσθημα, τὸ ὁποῖον συγκινεῖ τὴν καρδίαν μας, ὡς εἶναι μέγα καὶ τὸ μέλλον τῆς πεθητῆς πατρίδος μας.

Αὐτοῦ τοῦ μεγάλου μέλλοντος τῆς πατρίδος τίθεται ἤδη τὸ θεμέλιον. Εἴθε ἡ θεία Πρόνοια ν' ἀναδείξῃ λαμπραν οἰκοδομήν. Ὁ Στρατὸς δὲν εὔχεται παρὰ στάδιον δόξης διὰ τὸν Συνταγματικὸν Θρόνον.

Ἡ πρὸς τὴν Υ. Μ. ἀφοσίωσις καὶ διαγωγή μας θέλει ἀναδειχθῆ καὶ εἰς τὸ μέλλον οὐδαμῶς κατωτέρα τῆς ὁποίας ἐδείξαμεν κατὰ τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν. Ζήτω ὁ Βασιλεύς!

Ἐν Ἀθήναις τὴν 7 Φεβρουαρίου 1844.

Ἡ παρὰ τῶν στρατιωτῶν τῆς Φρουρᾶς τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως ἐκλεχθεῖσα Ἐπιτροπή: Σταμάτης Ἰωάννου, Χωροφύλαξ — Γρηγόριος Καντζούλης τοῦ 1ου Τάγματος, Ἰωάννης Βασιλακόπουλος — Ἀπόστ. Μακαριστόπουλος — Θεόδωρος Ὀρφανός, τῶν Εὐζώνων τοῦ Γ' Τάγματος — Παῦλος Σαραντάκης τῆς Ἐκλεκτῆς Διλοχίας — Ἰωάννης Τζίνης, τῆς Ἐλαφρᾶς Διλοχίας — Γεώρ. Νίκας, πυροβολ. — Ἄγγελος Δαλάπης, ἱππεύς.

Ἄ ν α σ σ α !

Οἱ Στρατιῶται τῆς ἐνταῦθα Φρουρᾶς τῆς Συνελεύσεως λαμβάνουσι τὸ θάρρος νὰ σᾶς προσφέρωσι δι' ἡμῶν πρὸς ἐνθύμησιν τὸ κύπελλον τοῦτο.

Εὐαρεστηθῆτε νὰ τὸ δεχθῆτε, Ἄνασσα, ἐπιβλέπουσα εἰς τὴν πρὸς Ὑμᾶς εἰλικρινῆ ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν ἡμῶν. Ζήτω ἡ Βασίλισσα!

Ἐν Ἀθήναις τὴν 7 Φεβρουαρίου 1844.

Ἡ παρὰ τῶν Στρατιωτῶν τῆς Φρουρᾶς τῆς Συνελεύσεως ἐκλεχθεῖσα Ἐπιτροπή: Σ τ α μ ά τ η ς Ἰ ω ά ν ν ο υ, χωροφύλαξ — Γ ρ η γ ό ρ η ς Κ α ν ζ ο ύ λ η ς τοῦ 2ου πεζικοῦ — Ἰ ω ά ν. Β α σ ι λ α κ ό π ο υ λ ο ς, τάγματος — Ἀ π ο σ τ ό λ η ς Μ π α κ α χ ρ ι σ τ ό π ο υ λ ο ς, στρατιώτης — Θ ε ό δ. Ὀ ρ φ α ν ό ς, στρατιώτης τῶν Εὐζώνων τοῦ 1ου τάγματος — Π α ῦ λ ο ς Σ α ρ α ν τ ά κ η ς, στρατιώτης τῆς Ἐκλεκτῆς Διλοχίας — Ἰ ω ά ν ν η ς Τ ζ ί ν η ς, στρατιώτης τῆς Ἐλαφρᾶς Διλοχίας — Ἄ γ γ ε λ ο ς Δ α λ ά π η ς, ἱππεύς — Γ ε ώ ρ γ ι ο ς Ν ί κ α ς, πυροβολιστής.»

Μὲ τὴν αὐτὴν ἔπειτα ἐπανέστρεψαν εἰς τὰ Ἀνάκτορα πομπὴν αἱ Α.Α.Μ.Μ. καὶ ἡ Φρουρὰ ἐπανῆλθεν εἰς τοὺς στρατῶνας μὲ τὴν αὐτὴν τάξιν. Κατ' αὐτὴν τὴν διασκέδασιν ἡ εὐχαρίστησις τῶν πολιτῶν ἐν γένει ὑπῆρξεν ὑπερβολική, ἡ δὲ ἡμέρα τῆς 7 Φεβρουαρίου θέλει πολὺ μνημονεύεσθαι δι' ὅσα ἐδόθησαν δείγματα νέα τῆς ἀγάπης τοῦ Σεβ. Βασιλέως ἡμῶν πρὸς τὸν στρατὸν καὶ τοὺς πολίτας.»

Ἀκολουθεῖ ἡ περιγραφὴ τῆς «Ἀθηνᾶς» (9 Φεβρουαρίου 1844).

«*Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ὁ Στρατὸς ἐπρόσφερε τράπεζαν ἐπί τινος λόφου πλησίον τοῦ Σταδίου, εἰς τὸν Βασιλέα καὶ τὴν Βασίλισσαν, ἀπὸ διάφορα νηστήσιμα φαγητά, καὶ σιμὰ τούτων δύο ποτήρια ἀργυρᾶ καὶ χρυσωμένα μὲ ἐπιγραφήν, εἰς μὲν τὸ τοῦ Βασιλέως: Τ ῷ Σ ύ ν τ α γ μ α τ ι κ ῷ Β α σ ι λ ε ῖ τῆ ς Ἑ λ λ ά δ ο ς Ὁ θ ω ν ι, ἡ Φρουρὰ τῆς Πρωτευούσης· εἰς δὲ τὸ τῆς Βασιλίσσης ὡσαύτως: Τ ῇ Σ ύ ν τ α γ μ α τ ι κ ῇ Β α σ ι λ ί σ σ η τ ῆ ς Ἑ λ λ ά δ ο ς Ἀ μ α λ ί α, ἡ Φρουρὰ τῶν Ἀθηνῶν».*

Ἡ τελετὴ τῆς τραπέζης ταύτης ἔγινε λαμπροτάτη, διὰ τὴν δημοτικότητα τὴν ὁποίαν ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ Βασίλισσα ἔδειξαν, καὶ διὰ τὰς ἀπαύστους ἀνευφημίας, αἵτινες ἐσυνόδευαν τὸν Βασιλέα καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ γεύματος καὶ ἀκολούθως. Ὅλη σχεδὸν ἡ πόλις, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἦσαν ἔξω πέριξ τῶν μερῶν ὅπου ἦτον ἡ σκηνὴ ἢ τὸ παράπηγμα τῆς Βασιλικῆς τραπέζης, καὶ ὅλοι οἱ λόφοι, ἀρχίζοντες ἀπὸ τὸν ναὸν τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς μέχρι τῶν λόφων τοῦ Σταδίου καὶ τῆς Ἐννεακρούνου ἦσαν σκεπασμένοι ἀπὸ ἀνθρώπους, καθὼς καὶ αἱ ὄχθαι τοῦ Ἰλισσοῦ καὶ αἱ περὶ τὸν Ἰλισσὸν μικραὶ πεδιάδες.»

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ἡ συνέχεια.